

143261 - Nafile veya farz namaz kılmak için tavaf, yarıda kesilebilir mi?

Soru

Kâbe'yi tavaya başlamanın Kabe dışından olmasını gerektiğini bilmek ile beraber; Kâbe'den sayılan Hicr'in içinde namaz kılmak caiz mi? Namaz için tavaf yarıda kesilebilir mi?

Detaylı cevap

Hicr Kâbe'den bir bölümdür. Bundan dolayı Kâbe'nin içerisinde tavaf yapmak geçerli değildir. Çünkü tavafı yapan kimse Kabe'yi etrafından tamamını tavaf etmek ile emr olunmuştur. Bu konun açıklaması (46597) numaralı sorunun cevabında açıklanmıştır.

Tavafa gelince en doğrusu tavafları peş peşe yapmaktır. Maliki ve Hanbeli mezhebine göre böyledir. Ancak basit bazı ayrılmalara müsaade edilir. Ancak farz bir namaz veya cenaze namazı kılınacağı zaman ara verilir. Daha sonra tavafını tamamlar. Bazı alimler cenaze için tavafı yarıda bırakmaya karşı çıkmışlardır. Bazı alimler ise vitir ve teravih namazı gibi nafile namazlar için ya da sabah namazının ilk iki rekat sünneti gibi sünnet-i müekkelede bir sünnetin kaçmasından korktuklarında tavafı yarıda kesmeyi caiz görmüşlerdir. Ancak farz olan tavaf yalnızca farz ve cenaze namazları için kesilebilir.

Hattab (Rahimahullah) bu konu ile ilgili şöyle demiştir:

'Farz tavaf ancak farz için yarıda kesilebilir. Bir kimse vacip bir tavaf yapıyorsa ve sabah namazı için kamet getirilip sabah namazının sünnetini kaçırmaktan korksa bile tavafı yarıda bırakamaz. Sema-ı Eşheb adlı eserde bu konudaki hüküm hafifletilmiş (Yani bu konu ile ilgili ruhsat verilmiştir.) şöyle ki, nafile tavaf yapan kimse sabah namazının farzını kaçırmaktan korkarsa tavafını yarıda keser ve ilk sabah namazını kılar sonrada tavafını tamamlar.

Mevahib'ul el-Celil (3/77)

Şafii mezhebi gibi tavafın peş peşe yapılmasını şart koşmayanlar ise peş peşe yapmanın vacip olmasındaki ihtilafı da dikkate alarak herhangi bir özür bulunmaksızın yarıda

kesilmesini mekruh görmüşlerdir.

“Haşiyetu’l Kelyubi ve Umeyre” adlı eserde şöyle denilmiştir: ‘Tavaf yaparken parmakların bastırarak olsun veya çekerek olsun çitlatılması, arkada birleştirilmesi, tükürmek, yemek ve içmek mekruhtur. Aynı şekilde tavafın özür bulunmaksızın tilavet secdesi, şükür secdesi, nafil namaz veya farzı kifaye bir namaz için yarıda bırakılması mekruhtur.’. Bakınız:el-Mecmu’ (8/65), el-Muğni (3/197), Mtelibu’l Uli en-Nuha(2/399)

Şeyh İbn Üseymin (Rahimahullah) şöyle demiştir:

‘Mesele: Tavaf esnasında farz namazına durulursa ne yapmamız gerekir? Deriz ki: Alimler bu meselede ihtilafa düşmüşlerdir:

Bazı alimler bu konuda şöyle demişlerdir: Eğer yapılan tavaf nafil ise tavafını yarıda bırakır ve namazını kılar. Bu görüşün dayanağı Resulullah’ın (sallallahu aleyhi vesellem) şu sözüdür: “Namaz için kamet getirilince, artık farzdan başka bir namaz kılmak yoktur.”

Diğer bazı alimler ise şöyle demişlerdir: Peş peşe yapmak tavafın şartlarından değildir. Tavafı yarıda kesmesi caizdir. Şavt arasında tavafını kesmesinde bir sakınca yoktur. Ancak bilmemiz gereken şudur ki arasını ayırmanın caiz olduğuna delalet eden bir delil bulunmadığı sürece bir ibadet yapılırken tek ve tam bir ibadet olabilmesi için peş peşe(muvalat) yapılması gerekir. Tercih edilen doğru görüş ise farz bir namaz için kamet getirildiği zaman namazdan sonra tavafına geri dönme niyeti ile tavafını yarıda keser.

Tavafını yarıda kestiğinde - farz edelim ki tavafını Haceru’l Esved hizasında kesmiş olsun - namazını eda ettikten sonra tavafını yarıda kestiği yerden mi başlayacak tavafa yoksa baştan mı başlayacak?

Alimler bu konuda farklı görüşler dile getirmişlerdir. En yaygın olan görüş ise şavta baştan başlamasıdır. Tercih edilen görüş ise yarıda kestiği yerden başlamasının şart koşulmamasıdır. Çünkü tavafı bıraktıktan önceki kısım ayrı bir kısım olarak yapılmıştır. Ayrı bir kısım olarak yapılan şeyin tekrar yapılmasına gerek yoktur.

Mesele: Cenaze namazı için tavaf yarıda bırakılabilir mi?

Bariz bir şekilde evet. Çünkü cenaze namazı kısa bir namazdır. Tavaftan uzun bir süre ayrı kalınmadığı için bu kısa ayrılmaya müsamaha gösterilebilir. 'eş-Şerhu'l Mumti' (7/276)

Selef alimlerden gelen görüşleri basit bir başlık altında zikredecek olursak: Cemil b. Zeyd şöyle demiştir: Sıcak bir günde İbn Ömer'in Kabe'yi tavaf ettiğini gördüm. İlk olarak Kabe'yi üç defa tavaf etti sonra sıcaklık başına vurunca Kabe'nin içine girip oturdu. Sonra çıkıp tavafını tamamladı. Ata dan gelen görüşe göre: Tavaf yapan kimsenin dinlenmek için oturmasında bir sakınca yoktur. Bu konu ile ilgili daha ayrıntılı bilgi için İbn Ebi Şeybe'nin Musannefine(4/454) ve İbn Hazm'ın el-Mahla (5/219) adlı eserine bakabilirsiniz

Sonuç olarak: Tavafta peş peşe yapmak (muvalat) gereklidir. Tavaf yalnızca farz bir namaz için ve cenaze namazı için yarıda kesilebilir. Ancak bir kimse nafie bir tavaf yapıyorsa ve vitir sünnetinin vaktinin çıkmasından endişe ediyorsa bunun içinde ruhsat verilebilir. Çünkü vitir namazı kolay ve kısa bir namazdır.

En iyisini Allah bilir.